

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО МЕХАНОЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ЕЛЕКТРОНИКА

бул. "Стефан Стамболов" 67 п.к 639; тел. 54 49 52; Fax: 813 079
E-mail: pgmee.burgas6@gmail.com; www.pgmee.com

УТВЪРЖДАВАМ:
Инж. РОЗА ЖЕЛЕВА
Директор на ПГМЕЕ

ПРОГРАМА

за предоставяне на равни възможности за приобщаване на ученици от уязвими групи в ПГМЕЕ за периода 2020-2021 год.

Настоящата програма е актуализирана за учебната 2020- 2021 г. и е приета на заседание на
Педагогическия съвет
Протокол №16/11.09.2020 год.

I. Увод

„Законът на материалния свят е равновесието, а на нравствения свят – справедливостта“ - В. Юго

Една от най-важните стъпки, които всяко дете трябва да направи в периода на своето израстване, е да постигне онова чувство за собствена идентичност, вътрешна увереност и сигурност в своята значимост и ценност, която да му даде възможността, когато излезе от средата, в която е израснало, да води пълноценен и самостоятелен живот. В процеса на своето съзряване голяма част от децата в България, поради различни икономически, социални, културни или здравословни причини, не виждат перспектива за лично израстване и себerealизация. Често емоционално травмирани, изолирани и отблъгвани, децата от рискови групи имат нищожно малък шанс или изобщо нямат такъв за равен старт в живота. Осъзнавайки това, тези деца развиват чувство за малоценност или ярост към заобикалящата ги среда. Такива деца са обект на неразбиране и системни нападки от страна на своите връстници и преобладаващата част от обществото ни. Те живеят с мисълта че са “никому ненужни” и трябва сами да се борят ежедневно за своето оцеляване. Безпомощни в повечето случаи да се справят със своето житейско положение, тези деца често попадат в среди, които подлагат на опасност не само тяхното емоционално развитие, а и живота им.

II. Философия на програмата

Приобщаващото образование е ориентиран подход и среда в която всеки ученик се чувства полезен, ценен и включен в живота на общността, в която всички са приобщени в усещането си за принадлежност и взаимна свързаност с останалите.

Според визията и политиките в ПГМЕЕ гр. Бургас, приобщаващото образование обхваща повече дейности от формалното училищно обучение – то включва:

- дейности в дома, общността, неформалните и неофициални системи;
- утвърждава, че всички деца са обучаеми;
- помага образователните структури, системи и методологии да посрещнат потребностите на всички деца;
- признава и зачита различията между децата, свързани с възрастта, пола, етническата принадлежност, езика, уврежданията и т.н.;
- то е динамичен процес, който постоянно се развива в зависимост от културата и контекста;
- то е част от по-обхватната стратегия за изграждане на приобщаващо общество, а именно:
 1. Закон за защита от дискриминация.
 2. Закон за предучилищното и училищното образование.
 3. Държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.
 4. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020).
 5. Национална стратегия за осигуряване на равни възможности на хора с увреждания (2008-2015).
 6. Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020)
 7. Конвенция за борба срещу дискриминацията в образованието.

III. Цел

Програмата цели да предостави равни възможности на ученици от уязвими групи, обучаващи се в ПГМЕЕ и има за задача да създаде условия и гарантиран минимум на услугите, фокусирани върху настоящите потребности от учене и създаване на социални удобства за усвояване учебния материал, като самоподготовка и задължителна подготовка в училищна среда. Тя се основава на принципа, че всяка услуга, дейност или инициатива се предприема и цели постигане на най-добрия интерес на ученика, мотивираш го да се обучава и да развива

потенциала си. Програмата цели и преодоляване на изолацията и социална интеграция в обществото на деца от уязвими групи. Намаляване на риска от отпадане от училище на тези деца и попадането им в среди, свързани с насилие, употреба на наркотици, тежки форми на детски труд, детска престъпност и други неформални групи с деструктивно влияние.

IV. Принципи на приобщаващото образование

IV.1. Гарантиране правото на всеки ученик на качествено образование.

IV.2. Гарантиране на възможността за подкрепа на всеки ученик за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности.

IV.3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.

IV.4. Приемане и зачитане уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, които образователната институция трябва да развие максимално.

IV.5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация.

IV.6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество с родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата.

IV.7. Изграждане на позитивен психологически климат в училището.

V. Ученици, попадащи в уязвими групи. Фактори.

V.1. **Промяна на моделите на семейно поведение** - България е на едно от първите места сред източноевропейските страни по относителен дял на извънбрачни раждания от всички родени деца. Абсолютният и относителният дял на децата, родени извън брак, устойчиво се увеличава. Националната статистика и изследванията констатираат тенденция на промяна и в брачното поведение - продължават да намаляват сключените бракове и да се запазва броят на разводите. В тази връзка се увеличава и броя на самотните родители, които полагат сами грижи за децата си. Тези нови модели на семейно поведение изискват разработването на нови видове алтернативни социални услуги за учениците и подкрепа на техните семейства, които да посочват важността и значението на образованието за по-добра адаптация към социалната среда.

V.2. **Влошаване на здравето на учениците** - Продължава да е налице тенденция на относително висок процент на детска смъртност, особено сред ромските общности. Рискови фактори като среда и хранене водят до появата на забравени заболявания като туберкулоза на ученици до 17 години.

През последните 10 години в редица представителни за страната изследвания и статистически данни са констатирани изключително тревожни тенденции по отношение на:

- рисково сексуално поведение, висока честота на ранната бременност (до 19г.) и увеличаване броя на абортите в същата възраст;
- широко разпространение на употребата и злоупотребата с психоактивни вещества (цигари, алкохол, наркотици, лекарствени средства);
- нарастване на сърдечно – съдовите заболявания и смъртността от тях;

- психичното здраве на учениците е друг значим обществен проблем за България. Двадесет процента от децата и юношите страдат от емоционални, поведенчески проблеми и проблеми на развитието, а около 12% - от психични разстройства.

V.3. Фактори, които оказват влияние върху отпадането на ученици от рискови групи от училище са следните:

V.3.1 Лошо икономическо състояние на семейството, в което ученикът живее.

V.3.2 Придържането към определени културни стереотипи, особено когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос. Етническата принадлежност проявява влиянието си върху отпадането от училище както чрез икономически мотиви за напускане, така и чрез т.нар. семейни причини (ранни бракове, непълни семейства и др.).

V.3.3 Третата основна група мотиви за отпадане от училище се определя от училищната среда и свързаните с нея педагогически фактори: трудности, които учениците срещат в обучителния процес; интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище; конфликтни отношения със съученици и/или учители; качество и методи на преподаване и подкрепа на учениците с трудности при усвояване на учебния материал.

V.3.4 През последните години се увеличава значението и на миграцията на родителите като причина за напускане на детето от училище.

V.3.5 Насилие срещу деца. Статистическите данни и изследванията на специализираните органи показват, че насилието срещу деца е актуален проблем за българското общество. Касае се както за различни форми на физическо и психическо насилие спрямо ученици, така и за риск те да станат жертва на сексуално насилие и пренебрегване. Катко и насилието в образователните институции. Преобладаващите случаи на физическо и психическо насилие в училищата в страната определят необходимостта от развиване на дейности и услуги, насочени към повишаване компетентността и на учителите, и на учениците за справяне с агресивното поведение и конфликтите.

V.3.6 Настаняване на ученици в специализирани институции. Една съществена част от ученици, настанени в специализирани институции имат семейство и живи родители. Те са настанени в институции поради невъзможност техните родители да ги отглеждат в семейна среда. Причините за това са икономически, психологически, социални, както и липсата на социални услуги, явяващи се алтернатива на институционалната грижа. В специализираните институции би следвало да се наставят основно деца без родители, а за децата, които имат семейства да се разработят други видове услуги, включително седмични форми или интернати, при определени ангажименти и отговорности на родителите и поддържане на контакт със семейството и естествената семейна среда.

V.3.7 Намаляване на доходите на населението в условията на икономическа криза и повишаване на безработицата. Липсата на финансови ресурси в семейството много често може да бъде причина за социално изключване на учениците и за изпадането им в риск. Бедността и недостигът на финансови средства се посочват от гражданите като едни от най-често срещаните причини, затрудняващи ги при ползването на социални услуги. В условията на световна икономическа криза, най-вероятно тази тенденция ще запази устойчивост през първата част на времеви период, за който се отнася настоящата стратегия. В тази връзка изключително важно е да се предвидят превантивни услуги и програми с ранна степен на интервенция, които да обхващат както децата, така и семействата.

V.3.8 Семейството е естествената среда, която следва да бъде стимулирана и подкрепяна за възпитание и отглеждане на учениците – Всеки ученик заслужава да получи

възможно най-добър старт в живота, да бъде отглеждан и възпитаван в безопасна и подкрепяща среда, да бъде консултиран, изслушван, и одобрен, за да разгърне целия си потенциал.

VI. Услуги, подпомагащи ученици от уязвими групи и увеличаващи възможностите им за равен старт с връстниците си

VI.1. Тези услуги следва да бъдат организирани и съобразени най-вече с потребностите на младите хора. Водещ следва да бъде преди всичко интересът на ученика, като се държи сметка за неговите желания и чувства. Консултации със специалисти психолози и социални работници, които поставят ученика в центъра, да отговарят в най-висока степен на неговите потребности, да ангажират неговата активност и съдействат за предотвратяване на социалната изолация и загубата на независимост. *За да стане това възможно, е необходимо на първо място да се направи обстойно изследване и оценка на нуждите на целевите групи ученици от уязвими групи и техните семейства.*

VI.2. Услугите следва да бъдат ориентирани към семейството. Семейството по правило осигурява най-добрата среда за отглеждане и възпитание на децата, затова външната интервенция, осъществявана посредством различни програми и услуги следва да е насочена към оказване на подкрепа на семействата и за приобщаването им към училищната общност. *Разработване на специални програми и услуги за семействата и тяхната интеграция в училищната общност е важна предпоставка за успешното структуриране на системата за социални услуги за учениците в риск. Тук визираме акцента върху семейното консултиране, подкрепа на родителството, обучения, индивидуална работа с родителите и работа със семейството като цяло.*

VI.3. Равни права и недопускане на дискриминация. Социално включване. На всички ученици трябва да се предоставят необходимият равен достъп до социални услуги, които са съобразени с техните характеристики и индивидуални нужди. Като с приоритет бъдат тези, които се намират в най-висок риск. Всички оказвани им услуги да са съобразени с индивидуалните им нужди и стремежи и с етническата им и расова принадлежност, пола, сексуална и социална принадлежност, възраст или увреждане.

VI.4. Социалните услуги за ученици трябва да бъдат резултатно ориентирани. Услугите следва да се фокусират върху постигане на определени резултати в училище, при утвърдени стандарти за качество и ефективно управление на финансовите ресурси, тоест стипендии за успех и социални стипендии.

VI.5. Прилагане на интегриран подход при структуриране на социалните услуги за учениците. Социалните услуги за учениците от уязвими групи следва да се разработват и предоставят в партньорство между училището, училищното настоятелство и общината. Услугите за тези ученици следва да се предоставят въз основа на интегриран анализ на потребностите на учениците, планиране и координация от страна на всички ангажирани страни.

VI.6. При предоставянето на социални услуги за ученици от уязвими групи самите потребители следва да бъдат активно включени. Учениците от уязвими групи участват активно при планирането и предоставянето на конкретната услуга. Те трябва да имат определящ глас по отношение на въпросите, които ги засягат и техните възгледи би следвало да се вземат предвид и да се отчитат в зависимост от тяхната възраст и зрялост. Активното включване на учениците в процеса на планиране и предоставяне на услугите дава гаранция, че услугата, която получават е реално съобразена с техните нужди и постига целевия резултат.

VI.7. Обхващане на всички целеви групи и предлагане на адекватен отговор на техните потребности. *Разработване и разкриване на модели на превантивни социални услуги*, имащи за цел да предотвратят изпадането на ученици в риск. Предоставяне на специално обособени места за подготовка на домашни и текущи учебни занятия в извън учебно време в училище. Осигуряване на свободен достъп до компютърни технологии и интернет, предвиждане на комплект оборотни учебници по всички предмети за всеки випуск в библиотеката на училището. Сформиране на групи по интереси, в които ученици обучават ученици или подпомагат обучителният им процес по определени предмети. Допълнителни консултации от страна на преподавателите поне веднъж месечно. Включване ученици от уязвими групи в извън училищни мероприятия: екскурзии, семинарни занятия и обмени за сметка на фирмите доставчици на услугите.

VII. Трудности в реализирането на програмата

Настоящата програма има за цел да формулира и съответно да намери адекватен отговор на комплексните предизвикателства, които стоят пред образователната системата за необходимите социални и психологически услуги за ученици в риск и процеса на тяхното предоставяне.

VII.1. Това неминуемо води до необходимост от разработване и въвеждане на нови видове социални услуги, които да оценяват на много ранен етап потребностите на семействата от подкрепа и консултиране с цел превенция на последваща институционализация, съответно отпадане на ученика от училище, упражняване на насилие или възникване на други проблеми. Важно е и тези услуги да имат интегриран характер, да има многопластовост между социални услуги в здравната и образователната система, които съответно да се предоставят в лечебните заведения, училищата и други образователни институции. Като тези потребности на ученици от уязвими групи следва да обхващат всички възможни целеви групи, за адекватно планиране на услугите, а самите заявители свободно да изразяват потребностите си, волята си и предпочитания, съобразно тяхната възраст и степен на зрялост.

VII.2. Насилието над ученици в семейството и образователните институции. Необходимо в тази да бъде изградено добро и работещо партньорство между Бургаска община и другите ангажирани институции, които имат отношение към формирането на политики за ученици и семейството. Общината следва да работи за промяна на нагласите на гражданите, да се повиши обществената чувствителност към проблемите на насилието върху деца, както и тяхната отговорност за защита на децата от насилие.

VII.3. Човешки ресурс. Качествени социални услуги се представят с високо квалифициран и мотивиран персонал. Към момента на изготвяне на настоящата програма възнагражденията в социалната сфера се определят като ниски от ангажираните лица. Много малък е процентът на доброволци, въввлечени при предоставянето на социални услуги. Участието на доброволци е налице най-вече при дейности в социалната сфера, осъществявани от неправителствени организации. За цялостна промяна на нагласите към ученици от уязвими групи и работа с тях са необходими квалифицирани специалисти, работещи едновременно със семействата, учениците и подпомагащи работата на преподавателите в училище. Организиране на специални обучителни курсове и програми за преподаватели, подпомагащи работата им с ученици от уязвими групи.

VII.4. Здраве на учениците от уязвими групи. Физическото и психичното здраве на учениците зависи от осигуряване на благоприятни условия за емоционалното им развитие. Тези условия предполагат родителите и обществото да осигурят отношения на

доверие, което постепенно да позволи изявата на естествените таланти и формирането на личността и светогледа на учениците през призмата на умения за разбирателство, общуване и капацитет за социално участие. Във връзка с това е необходимо въвеждане на социални услуги, които да развиват капацитета на българското семейство, на децата и училището, като институция да формират адекватни отношения, които да помагат на учениците да постигат самостоятелно психично здраве. За съжаление това е трудно постижимо за момента, тъй като има необходимост самите родители да установят отношения на доверие към представителите на училищната общност, преподаватели, психолози, да загърбят претенциите си и подценяването на собствената си отговорност във възпитанието на децата си. Да се работи в насока създаване на съвместни програми, семинари и съвместни дейности между родители, ученици, преподаватели и представители на общината.

VII.5. Промяна на модела на предоставяне на социалните услуги за ученици от уязвими групи. Търсене от страна на училището на нови методи и модели за спонсорство, социално подпомагане, обвързване с търговски предприятия, фирми и община за намиране на средства за подпомагане или за предоставяне на работа на ученици от уязвими групи.

VIII. Стратегически цели и задачи на ПГМЕЕ

VIII.1. Цели

Стратегическа цел	Конкретни цели
1. УСТОЙЧИВО СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ	1. Преодоляване на социалното изключване на ученици в изявен риск поради тежко нарушаване на правата им; 2. Недопускане отпадането на ученици от уязвими групи от ПГМЕЕ 3. Подобряване качеството на и социално-психологическият климат и консултативните услуги за учениците от уязвими групи. 4. Партньорство в публичния сектор 5. Партньорство- работодатели и бизнес 6. Партньорство- организации в общността и гражданското общество
2. ЕФЕКТИВНА ПРЕВЕНЦИЯ НЕДОПУСКАЩА ИЗКЛЮЧВАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ	1. Повишаване на знанията и уменията на семействата за възпитанието на младите хора, подпомагане преодоляването на семейни затруднения и конфликти; 2. Информирание на здравни теми с цел намаляване броя на инфекциозните заболявания, нежелана бременост, болести предавани по плов път, зависимости и др.
3. НАСЪРЧАВАНЕ НА РОДИТЕЛСТВОТО	1. Повишаване на родителските умения в периода на пубертета и юношеството. 2. Повишаване на информираността сред високо рискови общности относно детското развитие, нуждите и емоционалните потребности на ученика.

VIII.2. Дейност

VIII.2.1.1 Дейности за учебната 2016-2017г:

Дейности	Срок	Отговорници
1. Създаване на мобилни екипи от уч. психолог/педагогически съветник, класен ръководител, родител за подкрепа на ученици от уязвими групи – здравна, социална, психологическа;	Октомври	психолог/педагогически съветник, класен ръководител, родител
2. Разработване на програми за продължаване на образованието и професионална подготовка на ученици от уязвими групи;	Ноември	Учители по професионални предмети
3. Изграждане на мрежа от услуги за превенция на всички видове тормоз и дискриминация;	Ноември	Психолог
4. Разработване и изпълнение на проекти и програми съвместно със специалисти от общината за високо рискови групи и жертви на трафик за продължаване на образованието и придобиване на професия;	Учебна 2016-2017	Психолози, философи
5. Изработване и изпълнение на индивидуален план за кариерно развитие и подпомагане на процеса на обучение на ученици от уязвими групи;	Учебна 2016-2017	Зам. директори
6. Търсене и договаряне на почасова работа за учениците от уязвими групи със съдействие на специалисти от общината, училищното настоятелство, представители на бизнеса;	Учебна 2016-2017	Директор
7. Допълнително обучение и специализация на квалифицираните специалисти и преподаватели, работещи пряко с ученици от уязвими групи;	Учебна 2016-2017	Учители по професионални предмети

8. Организиране на срещи със специалисти от правораздавателните органи за разясняване на наказателната отговорност, правата и задълженията на младежите от уязвими групи и повишаване на чувствителността на отговорните институции на територията на Бургас към проблемите на учениците, жертви на насилие и престъпления, правонарушители.	Учебна 2016-2017	Директор
9. Партньорство с работодатели и бизнес	Учебна 2016-2017	Директор
10. Работа на неправителствени организации с родители (консултации извън класни дейности)	Учебна 2016-2017	Неправителствени организации

VIII.2.1.2 Резултат - превенция за недопускане на ученици и групите в риск

VIII.2.1.3 Индикатори: /могат да бъдат анализирани само с подкрепата на съответните институции работещи с ученици от уязвими групи/

- ☐ Процентно изменение на броя на ученици в институциите;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици жертви на трафик;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици на улицата;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици, жертви на насилие.

VIII.2.2.1. Дейности за учебната 2017-2018г

СФЕРИ НА ПОДКРЕПА	ДЕЙНОСТИ – ОБЩА ПОДКРЕПА	ДЕЙНОСТИ – ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА
Подкрепа за личностно развитие на учениците	1. Определяне на координатор и осъществяване на мониторинг съвместно с педагогическата колегия. 2. Разпознаване на потребността от предоставянето на обща подкрепа за личностно развитие на ученика. 3. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти. 4. Кариерно ориентиране на учениците – изследване и начертаване на план за кариерно развитие. 9. НП „Ученически олимпиади и състезания 10. НП „Без свободен час в училище“	1. Предложение до директора за създаване на екип за подкрепа, в случай че има индикации за него. Дейностите се реализират съгласно ДОС за ПО. 2. Оценката на индивидуалните потребности на ученици със специални образователни потребности се извършва от класния ръководител и сученика в училището. Оценява се познавателно развитие, комуникативни умения, социални умения, физическо развитие и адаптивно поведение, психични реакции, семейно функциониране. 3. Оценката на индивидуалните потребности на ученици в риск се извършва от психолог и/или от социален работник съвместно с

	11. Гарантирано участие и изява на учениците в библиотечно-информационното обслужване. 12. Грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на ученика и проведени медицински изследвания и консултации. 13. Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище. 14. Поощряване с материални и морални награди. 15. Превенция на обучителни затруднения.	класния ръководител и с учителите, които преподават на ученика в училището. Оценяват се рисковите и защитните фактори в ситуацията на детето и неговата среда. 4. Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с изяви дари се извършва от учителите, които преподават на ученика в училището, съвместно с психолога. Оценяват се конкретните области на изяви дари и способности. 5. Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с хронични заболявания се извършва от психолога съвместно с учителите, които преподават на ученика в училището, в сътрудничество с личния лекар на ученика. Оценява се здравословното състояние и влиянието му върху обучението. В случай на нужда се формира екип и се прави план за подкрепа на ученика от учителите, които преподават на ученика.
Изграждане на позитивен психологически климат	1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес. 2. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците. 3. Групова работа с ученици; кризисна интервенция. 4. Работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.	1. Работа с дете и ученик по конкретен случай; чрез план за подкрепа от интердисциплинарен екип. Работата по конкретен случай е срочна и цели подкрепа за автономното функциониране на ученика, развитието на неговите силни страни, както и предотвратяване на отпадането от образователната система, на проблемите в поведението и на социалното изключване.
Достъпност на средата и работа в общността	1. Превенция на дискриминационните практики, чрез работа в часа на класа. 2. Работа с УН и Обществения чрез работа в часа на класа. съвет за подкрепа на дейностите по личностното	Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, дидактически материали, дидактически материали, методики и специалисти / при възникване на потребност от това/

	развитие. съвет за подкрепа на дейностите по личностното развитие. 3. Участие на ученическите структури при превенция на рисково поведение, интеркултурно и гражданско образование.	
--	---	--

VIII.2.2.2. Резултат - превенция за недопускане на ученици и групите в риск

VIII.2.2.3. Индикатори: /могат да бъдат анализирани само с подкрепата на съответните институции работещи с ученици от уязвими групи/

- ☐ Процентно изменение на броя на ученици в институциите;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици жертви на трафик;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици на улицата;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици, жертви на насилие.

VIII.2.3.1. Дейности за учебната 2018-2019г

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ	ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	СРОКОВЕ	ОТГОВОРНИК
1. Екипна работа между учители и други педагогически специалисти.	1. Оформяне на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.	Постоянен	Учители Педагогически съветник
2. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.	1. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън учебните часове. 2. Психологическа подкрепа и развитие на умения за учене.	Постоянен	Учители Педагогически съветник
3. Дейности, свързани с кариерното ориентиране на учениците.	1. Провеждане на ролеви игри и решаване на казуси на тема „Моята работа“. 2. Процес на търсене и кандидатстване за работа. Умения за писане на автобиография и мотивационно писмо. 3. Провеждане на беседи с външни гости.	Април	Класни ръководители
4. Дейности, свързани със	1. Обмяна на информация между учители, педагогически съветник и ученици. 2. Организиране на допълнителни културни, спортни и други дейности	Постоянен	Учители Педагогически съветник Ученически съвет

занимания по интереси.	и инициативи от Ученическият съвет. 3. Включване на ученици в извънкласни дейности и мероприятия: тържества, конкурси, състезания.		
5 Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.	1 Осигуряване на достъп до училищна библиотека и до всички налични информационни ресурси, с цел изграждане на навики за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.	Постоянен	Библиотекар
6 Дейности, свързани с грижата за здравето на учениците.	1 Осигуряване на медицинско лице в училище. 2 Осигуряване на сигурна и безопасна материална база. 3 Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот. 4. Провеждане на тематични инструктажи. 5. Включване на учениците в спортни дейности, мероприятия, туризъм. 6. Традиционно включване на всички осмокласници в обучението и конкурса за здравословно хранене.	Постоянен	Директор Зам.директор Мед.сестра Класни ръководители Учител по Биология
7 Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.	1 Съобщаване и похвали за високи постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и други, за приноса им към развитието на училищната общност. 2. Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.	Постоянен	Учители
8 Дейности, свързани с превенция към насилието.	1 Провеждане на регулярна среща с Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаване на атмосфера на доверие и подкрепа. 2. Провеждане на индивидуална работа с ученици, станали жертва на тормоз/ насилие и ученици с агресивно поведение от педагогически съветник. 3. Разговор с родители и осигуряване на своевременна психологическа подкрепа на ученици в риск.	Постоянен	Ръководство Класни ръководители Педагогически съветник

	4. Диагностика на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаване на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство. 5. Съвместна работа с отдел „Закрила на детето“ към ДСП, други институции и НПО		
9 Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.	1 Дейност, свързана с мотивация на учениците. 2. Провеждане на анкети и наблюдение на учениците с цел подобряване на учебната среда. 3. Създаване на добра практика за зачитане на напредъка и успехите на учениците- награди, грамоти, поздравителни съобщения, похвални писма до родителите. 4. Дискусии и беседи с учениците на тема смисъла от образование, лични интереси, успешна реализация. 5. Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа. 6. Осигуряване на консултации по отделни предмети. 7. Отчитане на индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик за придобитите компетентности. 8 Събиране, предаване, информация на координатора за трудноуспяващите ученици и изготвяне на план за личностна подкрепа. 9. Обсъждане от ученика и класния ръководител с цел изясняване и получаване на подкрепа за разрешаването му. 10. Консултиране на ученика/ родителите с педагогическия съветник. 11. Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразно с неговите желания и възможности.	Постоянен	Ръководство Педагогически съветник Всички учители Класни ръководители
10. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и	1 Наблюдения и провеждане на тестове с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците. 2. Определяне със заповед на директор на координатор за	Постоянен	Ръководство Учители Педагогически съветник

превенция на обучителни затруднения.	организиране и координиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. 3. Работа по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа. 4. Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения. 5. Допълнителни консултации по учебни предмети, по които са диагностицирани обучителни затруднения. 6. Събиране и предаване на ръководителя на комисията - информация за труднопреуспяващите ученици и изготвяне на план за личностна подкрепа. 7. Ръководител на комисията предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.		
--	--	--	--

VIII.2.3.2 Резултат - превенция за недопускане на ученици и групите в риск

VIII.2.3.3. Индикатори: /могат да бъдат анализирани само с подкрепата на съответните институции работещи с ученици от уязвими групи/

- ☐ Процентно изменение на броя на ученици в институциите;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици жертви на трафик;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици на улицата;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици, жертви на насилие.

VIII.2.4.1. Дейности за учебната 2019-2020

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ	ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	СРОКОВЕ	ОТГОВОРНИК
1. Екипна работа между учители и други педагогически специалисти.	1. Споделяне на опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.	Постоянен	Учители Педагогически съветник
2. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.	1. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън учебните часове. 2. Психологическа подкрепа и развитие на умения за учене.	Постоянен	Учители Педагогически съветник

3. Дейности, свързани с кариерното ориентиране на учениците.	1. Провеждане на ролеви игри на тема „Моята работа“. 1. Продължаване на дейността на проект „ Да споделим успеха 2. Процес на търсене и кандидатстване за работа. Умения за писане на автобиография и мотивационно писмо, презентация от ученици за ученици 3. Провеждане на беседи с външни гости (родители, бивши ученици, представители на фирми)	Април	Училищно ръководство, Класни ръководители
4. Дейности, свързани със занимания по интереси.	1. Обмяна на информация между учители, педагогически съветник и ученици.Изграждане на информационна база данни за талантили ученици и ученици с обучителни затруднения. 2. Организиране на културни, спортни и други дейности и инициативи от Ученическия съвет. 3. Включване на ученици в извънкласни дейности и мероприятия: тържества, конкурси, състезания, театрални постановки	Постоянен	Учители Педагогически съветник Ученически съвет, Класни ръководители
5 Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.	1. Осигурвяване на достъп до училищна библиотека и до всички налични информационни ресурси, с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. 2. Участие на ученици в Седмица на четенето.	Постоянен Октомври	Библиотекар, Учители по БЕЛ
6 Дейности, свързани с грижата за здравето на учениците.	1Осигуряване на медицинско лице в училище. 2 Осигуряване на сигурна и безопасна материална база. 3 Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот. 4. Провеждане на тематични инструктажи. 5. Вклчване на учениците в спортни дейности, мероприятия, туризъм. 6. Традиционно включване на всички осмокласници в обучението и конкурса за здравословно хранене. 7.Вклзчване на ученици в традиционния клуб „ Сексуално и репродуктивно здраве“ 8.Отбелязване на 1 декември – Световен ден за борба със СПИН	Постоянен	Директор Зам.директор Мед.сестра Клсдни ръководители Учители по Биология и ФВС

7 Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.	1 Подаване на актуална информация за високи постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и други, за приноса им към развитието на училищната общност. 2. Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.	Постоянен	Учители по ИТ, Училищно ръководство и Учители
8 Дейности, свързани с превенция към насилието.	1 Провеждане на регулярна среща с Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаване на атмосфера на доверие и подкрепа. 2. Провеждане на индивидуална работа с ученици, станали жертва на тормоз/ насилие и ученици с агресивно поведение от педагогически съветник. 3. Разговор с родители и осигуряване на своевременна психологическа подкрепа на ученици в риск. 4. Диагностика на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаване на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство. 5. Съвместна работа с отдел „Закрила на детето“ към ДСП, други институции и НПО	Постоянен	Ръководство Класни ръководители Педагогически съветник
9 Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.	1 Дейност, свързана с мотивация на учениците. 2. Провеждане на анкети и наблюдение на учениците с цел подобряване на учебната среда. 3. Създаване на добра практика за зачитане на напредъка и успехите на учениците- награди, грамоти, поздравителни съобщени, похвални писма до родителите. 4. Дискусии и беседи с учениците на тема смисъла от образование, лични интереси, успешна реализация. 5. Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа. 6. Осигуряване на консултации по	Постоянен	Ръководство, Педагогически съветник, Всички учители, Класни ръководители, Родители, Ученически съвет, Педагогически съветник

	отделни предмети. 7. Отчитане на индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик за придобитите компетентности. 8. Организиране и/или участие в благотворителни дейности. 9. Събиране, предаване, информация на координатора за ученици в проблемно поведение и изготвяне на план за личностна подкрепа. 10. Обсъждане от ученика и класния ръководител с цел изясняване и получаване на подкрепа за разрешаването му. 11. Консултиране на ученика/родителите с педагогическия съветник. 12. Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразно с неговите желания и възможности.		
10. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднения.	1 Наблюдения и провеждане на тестове с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците. 2. Определяне със заповед на директор на координатор за организиране и координиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. 3. Работа по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа. 4. Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения. 5. Допълнителни консултации по учебни предмети, по които са диагностицирани обучителни затруднения. 6. Събиране и предаване на ръководителя на комисията - информация за труднопреуспяващите ученици и изготвяне на план за личностна подкрепа. 7. Ръководител на комисията предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в случай на потребност от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.	Постоянен	Ръководство Учители Педагогически съветник, Родители

VIII.2.4.2. Резултат - превенция за недопускане на ученици и групите в риск

VIII.2.4.3. Индикатори: /могат да бъдат анализирани само с подкрепата на съответните институции работещи с ученици от уязвими групи/

- ☐ Процентно изменение на броя на ученици в институциите;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици жертви на трафик;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици на улицата;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици, жертви на насилие.

VIII.2.5. Дейности за учебната 2020-2021

VIII.2.5.1. Актуализиране и анализ на реалната ситуация в ПГМЕЕ

Настоящата програма цели да начертае задачите за работа с ученици от ПГМЕЕ град Бургас и урежда взаимоотношенията с институции, във връзка с предоставяне на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование.
- Наредба за приобщаващо образование.
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020)
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите(2012-2020)
- Закон за защита от дискриминация.
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.
- Насоки за работа на системата на училищното образование през учебната 2020-2021 година в условията на COVID-19
- План за действие в ПГМЕЕ през учебната 2020/2021 година в условията на Covid- 19

В ПГМЕЕ учат 799 ученици в 32 паралелки. В гимназията учат ученици от различни етнически групи. Няма данни за етническа и друга дискриминация, както и няма регистрирани ученици, извършили сериозно агресивни, противообществени и девиантни прояви. В ПГМЕЕ има диспансеризирани ученици и ученици с установена алергия, които са под постоянен контрол на личен лекар и наблюдение на медицинското лице в училище. В гимназията не се обучават ученици със СОП. Това налага разработената програма за приобщаващо образование да бъде в сферата на общата подкрепа.

Уязвимите групи в ПГМЕЕ са ученици с хронични заболявания, ученици в риск от отпадане от училище по различни причини, ученици застрашени от насилие или жертва на насилие, ученици с противообществени прояви, ученици сираци и полусираци, ученици от различни етнически групи, ученици обучавали се в чужбина и върнали се в страната ни да продължат обучението си, деца с изявени дарби, ученици евентуално диагностицирани с COVID-19 и други идентифицирани нужди.

VIII.2.5.2. Дейности по изпълнение на програмата

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ	ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	СРОКОВЕ	ОТГОВОРНИК
1. Екипна работа между учители и други педагогически специалисти.	1. Споделяне на опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.	Постоянен	Учители Педагогически съветник
2. Дейности, свързани с допълнително обучение на учениците.	1. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън учебните часове. 2. Психологическа подкрепа и развитие на умения за учене.	Постоянен	Учители Педагогически съветник
3. Дейности, свързани с кариерното ориентиране на учениците.	1. Провеждане на ролеви игри на тема „Моята работа“. 1. Продължаване на дейността на проект „ Да споделим успеха“ 2. Процес на търсене и кандидатстване за работа. Умения за писане на автобиография и мотивационно писмо, презентация от ученици за ученици 3. Провеждане на беседи с външни гости (родители, бивши ученици, представители на фирми)	Април	Училищно ръководство, Класни ръководители
4. Дейности, свързани със занимания по интереси.	1. Обмяна на информация между учители, педагогически съветник и ученици. Изграждане на информационна база данни за талантиливи ученици и ученици с обучителни затруднения. 2. Организиране на културни, спортни и други дейности и инициативи от Ученическия съвет. 3. Включване на ученици в извънкласни дейности и мероприятия: тържества, конкурси, състезания, театрални постановки 4. Включване в занимания по интереси за развитие на способностите и на компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;	Постоянен	Учители Педагогически съветник Ученически съвет, Класни ръководители

5 Дейности, свързани с библиотечно-информационно обслужване.	1. Осигуряване на достъп до училищна библиотека и до всички налични информационни ресурси, с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. 2. Участие на ученици в Седмица на четенето.	Постоянен Октомври	Библиотекар, Учители по БЕЛ
6 Дейности, свързани с грижата за здравето на учениците.	1 Осигуряване на медицинско лице в училище. 2 Осигуряване на сигурна и безопасна материална база. 3 Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот. 4. Провеждане на тематични инструктажи. 5. Включване на учениците в спортни дейности, мероприятия, туризъм. 6. Традиционно включване на всички осмокласници в обучението и конкурса за здравословно хранене. 7.Отбелязване на 1 декември – Световен ден за борба със СПИН 8. В ПГМЕЕ да се спазва разработения „Екшън план“ с цел максимално безрискова среда и чрез набор от мерки да се намали риска от предаване на инфекции. 9. По възможност, в началото на всеки час да се отдели пет минути време за създаването на нагласи за здравно и социално отговорно поведение на учениците. 10. Да се реагира съгласно разработения План за действие в ПГМЕЕ през учебната 2020/2021 година в условията на Covid- 19 при всеки един случай на заболял или със съмнение за COVID-19; 11. Да поддържа положителен психоклимат на работа и учене и да редуцираме ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация;	Постоянен	Директор Зам.директор Мед.сестра Клсдни ръководители Учители по природни науки и целия учителски колектив ФВС
7 Дейности, свързани с поощряване на учениците с морални и материални награди.	1 Подаване на актуална информация за високи постижения на отделни ученици в областта на науката, спорта, изкуството и други, за приноса им към развитието на училищната общност. 2. Награждаване с грамоти и сертификати за отличен успех, високи постижения и принос към развитието на училището.	Постоянен	Учители по ИТ, Училищно ръководство и Учители

8 Дейности, свързани с превенция към насилието.	1 Провеждане на регулярна среща с Ръководството на училището и Педагогическия екип с цел информираност и целенасочена работа за подобряване на психологическия климат в класовете и утвърждаване на атмосфера на доверие и подкрепа. 2. Провеждане на индивидуална работа с ученици, станали жертва на тормоз/ насилие и ученици с агресивно поведение от педагогически съветник. 3. Разговор с родители и осигуряване на своєвременна психологическа подкрепа на ученици в риск. 4. Диагностика на климата в класа и на груповите взаимоотношения. Подпомагане на учениците при решаване на конфликти и създаване на отношения, основани на толерантност, приемане и разбирателство. 5. Съвместна работа с отдел „Закрила на детето“ към ДСП, други институции и НПО	Постоянен	Ръководство Класни ръководители Педагогически съветник
9 Дейности, свързани с мотивация и преодоляване на проблемното поведение.	1 Дейност, свързана с мотивация на учениците. 2. Провеждане на анкети и наблюдение на учениците с цел подобряване на учебната среда. 3. Създаване на добра практика за зачитане на напредъка и успехите на учениците- награди, грамоти, поздравителни съобщени, похвални писма до родителите. 4. Дискусии и беседи с учениците на тема смисъла от образование, лични интереси, успешна реализация. 5. Прилагане на конкретни мерки за подобряване на дисциплината в часовете с цел осигуряване на благоприятна атмосфера за работа. 6. Осигуряване на консултации по отделни предмети. 7. Отчитане на индивидуалния напредък в обучението на всеки ученик за придобитите компетентности. 8.Организиране и/или участие в благотворителни дейности. 9. Събиране, предаване, информация на координатора за ученици в проблемно поведение и	Постоянен	Ръководство, Педагогически съветник, Всички учители, Класни ръководители, Родители, Ученически съвет, Педагогически съветник

	изготвяне на план за личностна подкрепа. 10. Обсъждане от ученика и класния ръководител с цел изясняване и получаване на подкрепа за разрешаването му. 11. Консултиране на ученика/родителите с педагогическия съветник. 12. Включване на ученика в дейности в полза на класа или училището, съобразно с неговите желания и възможности. 13. Изграждане на позитивна, приобщаваща среда в клас - изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката; - разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове; - партньорство с родителите-насърчаване на тяхната гражданска активност и ангажираност.		
10. Дейности, свързани с ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднения.	1 Наблюдения и провеждане на тестове с цел ранно разпознаване на обучителни затруднения при учениците. 2. Определяне със заповед на директор на координатор за организиране и координиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. 3. Работа по конкретен случай се провежда от екипа за подкрепа. 4. Диагностициране на точните проблемни области на учениците с обучителни затруднения. 5.Допълнителни консултации по учебни предмети, по които са диагностицирани обучителни затруднения. 6. Събиране и предаване на ръководителя на комисията - информация за трудно преуспяващите ученици и изготвяне на план за личностна подкрепа. 7. Ръководител на комисията предлага на директора да утвърди съставите на екипите за подкрепа за личностно развитие на учениците в	Постоянен	Ръководство Учители Педагогически съветник, Родители

	случай на необходимост от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.		
11. Действия свързани с затруднения в осъществяване на ОЕСР	1. Да се осигурят условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи ; 2. Да осигури допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране; 3. При брой на учениците над 10%, които нямат каквато и да е осигуреност (интернет покритие или подходящи технически средства) за провеждане на ОЕСР за период по – голям от една седмица, и училището е изчерпило възможностите си за обезпечаване с технически средства, учителите подготвят материалите по техните предмети за тези ученици, а ученика/ негов родител/ настойник/ лице, което полага грижи за него ги взема от училище, в случай че здравословното му състояние позволява. 6. Да се поддържа положителен психоклимат на работа и учене и да редуцираме ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация; 7. Да използваме кризата като възможност за иновации и подобряване на педагогически и организационни модели и практики, за създаване на още по-сплотени и взаимодействащи училищни и микроучилищни (класни) общности между учители, родители и ученици, за дооборудване и др 8. Да се създадат екипи от ученици доброволци, които да съдействат в разрешаването на различни кризисни ситуации, свързани с корона вируса или дистанционното обучение.	Постоянен	Ръководство, Медиатор, Родители, Кл. ръководители, Учители

VIII.2.5.3. Резултат - превенция за недопускане на ученици и групите в риск

VIII.2.5.4. Индикатори: /могат да бъдат анализирани само с подкрепата на съответните институции работещи с ученици от уязвими групи/

- ☐ Процентно изменение на броя на ученици в институциите;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици жертви на трафик;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици на улицата;
- ☐ Процентно изменение на броя на ученици, жертви на насилие.

IX. Преходни и заключителни разпоредби

IX.1. Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №14 от 13.09.2016 год. Актуализацията на програмата за учебната 2017-2018 г е извършена и приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 14 от 13.09.2017 год. Актуализацията на програмата за учебната 2018-2019 г е извършена и приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 13 от 13.09.2018 год. Актуализацията на програмата за учебната 2019-2020 г е извършена и приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 13 от 13.09.2019 год. Актуализацията на програмата за учебната 2020-2021 г е извършена и приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол №16 от 11.09.2020 год. Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и при настъпили промени в нормативните актове в системата на народната просвета и/или по решение на Педагогическият съвет в случай, че спецификата на образователно-възпитателния процес налага това.